



Štátny tajomník
pre národnostné školstvo,
inkluzívne a celoživotné vzdelávanie
Ministerstvo školstva, vedy,
výskumu a športu SR
Stromová 1
813 30 Bratislava

V Bratislave dňa 29. 09. 2023

VEC: Žiadosť o úpravu znenia usmernenia Najčastejšie otázky súvisiace s predprimárnym vzdelávaním

Vážený pán štátny tajomník,

obraciame sa na Vás v súvislosti s usmernením ministerstva školstva Najčastejšie otázky súvisiace s predprimárnym vzdelávaním, Bratislava jún 2023, schválené pod číslom: 2023/10937:3-A2110 (ďalej len Usmernenie), na ktoré sa odkazuje aj konsolidované znenie Sprievodcu školským rokom na šk. rok 2023/2024.

Idie konkrétne o odpovede na otázky č. 45, 46 a 89:

- „45) Keďže prijatie dieťaťa so ŠVVP je naďalej nie povinnosťou, môže sa stať že takéto dieťa bude odmietnuté spádovou MŠ?

Vo vzťahu k prijímaniu detí so ŠVVP platia a budú platiť rovnaké podmienky ako doposiaľ. V závislosti od druhu a stupňa zdravotného znevýhodnenia konkrétneho dieťaťa sa bude môcť vyskytnúť aj situácia, že kvôli nevhodným podmienkam konkrétnej spádovej materskej školy dieťa so ŠVVP aj nebude na povinné predprimárne vzdelávanie prijaté.

V prípade detí so ŠVVP budú významnú rolu zohrávať poradenské zariadenia. Závery odborných vyšetrení v príslušnom školskom zariadení poradenstva a prevencie budú mať na konečné rozhodnutie riaditeľiek materských škôl významný vplyv a budú odborným



argumentom aj pre zriaďovateľov, aby vytvárali podmienky na povinné predprimárne vzdelávanie aj pre deti so ŠVVP, nielen pre intaktné deti.“

- „46) Musí do MŠ prijať riaditeľ aj dieťa so ŠVVP, ak na to nemá vytvorené podmienky (personálne, materiálne – napr. bezbariérový prístup)?

Prijatie dieťaťa so ŠVVP sa riadi školským zákonom, je to možnosť, nie povinnosť. Stále platí, že dieťa so ŠVVP môže byť prijaté len vtedy, ak sú na jeho vzdelávanie vytvorené vhodné personálne, priestorové aj materiálno-technické podmienky. Ak má zriaďovateľ nejakú bezbariérovú a aj vhodne personálne a materiálne vybavenú materskú školu, vhodnú pre deti so ŠVVP, v materskej škole, do ktorej dieťa nebude z dôvodu nevhodných podmienok môcť byť prijaté, odporúča obrátiť sa na tú materskú školu, ktorá na prijatie a vzdelávanie detí so ŠVVP má vhodné podmienky.“

- „89) Ak je dieťa nevzdelávateľné – nerozpráva, neseďí, len lezie po 4 ale matka kvôli sociálneho kontaktu chce, aby mohlo chodiť do MŠ, čo v takom prípade?

Toto dieťa bude:

- oslobodené od povinnosti dochádzať do materskej školy podľa § 28a ods. 6 školského zákona alebo
- oslobodené od povinnosti dochádzať do materskej školy a bude mať povolené individuálne vzdelávanie zo zdravotných dôvodov.

Ak bude len oslobodené od povinnosti dochádzať do materskej školy podľa § 28a ods. 6 školského zákona, nebude sa mu vzdelávanie poskytovať až do pominutia dôvodov.

Ak bude oslobodené od povinnosti dochádzať do materskej školy a bude mať povolené individuálne vzdelávanie zo zdravotných dôvodov podľa § 28b ods. 2 písm. a) školského zákona bude mu vzdelávanie najmenej v rozsahu dve hodiny týždenne zabezpečovať jeho kmeňová materská škola“.

Dovoľujeme si upozorniť, že tieto odpovede nie sú v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi.

Sú v rozpore s ustanoveniami Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor“), ako aj so skutočnosťou, že Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím má v súlade s čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonmi. Je preto povinnosťou



vykladať jednotlivé ustanovenia školského zákona a ďalších právnych predpisov v súlade s Dohovorom.

Podľa článku 5 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru zmluvné strany uznávajú, že všetky osoby sú si rovné pred zákonom a podľa zákona a majú nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie. Zmluvné strany zakazujú akúkoľvek diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia a zaručujú osobám so zdravotným postihnutím rovnakú a účinnú právnu ochranu pred diskrimináciou z akýchkoľvek dôvodov. V záujme presadenia rovnosti a odstránenia diskriminácie zmluvné strany podniknú všetky príslušné kroky na zabezpečenie poskytovania primeraných úprav.

Podľa článku 2 Dohovoru je „diskriminácia na základe zdravotného postihnutia“ každé robenie rozdielov, vylúčenie alebo obmedzenie na základe zdravotného postihnutia, ktorých cieľom alebo účinkom je narušiť alebo znemožniť uznávanie, využívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd v politickej, hospodárskej, sociálnej, kultúrnej, občianskej alebo inej oblasti na rovnakom základe s ostatnými; zahŕňa všetky formy diskriminácie vrátane odmietnutia primeraných úprav.

Podľa článku 7 ods. 1, ods. 2 Dohovoru zmluvné strany prijímú všetky nevyhnutné opatrenia, ktorými zabezpečia deťom so zdravotným postihnutím plné využívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými deťmi. Prvoradým hľadiskom pri každej činnosti týkajúcej sa detí so zdravotným postihnutím je najlepší záujem dieťaťa.

Podľa Všeobecného komentára č. 4 (2016) o práve na inkluzívne vzdelávanie, ktorý záväzne vykladá normatívny obsah čl. 24 (Vzdelávanie) Dohovoru

- V súlade s článkom 24 ods. 1 Dohovoru musia zmluvné štáty zabezpečiť uplatňovanie práva na vzdelávanie osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom inkluzívneho vzdelávacieho systému na všetkých úrovniach, vrátane predškolského, základného, stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania, mimoškolských a sociálnych aktivít, a to všetkým študentom nevynímajúc osoby so zdravotným postihnutím, bez diskriminácie a na rovnakom základe s ostatnými (bod 8.).
- Za účelom uplatňovania článku 24 ods. 2 písm. a) by sa malo zakázať vylúčenie osôb so zdravotným postihnutím zo všeobecného systému vzdelávania, a to aj prostredníctvom akýchkoľvek právnych alebo regulačných ustanovení, ktoré



obmedzujú ich začlenenie na základe zdravotného postihnutia alebo jeho miery, ako napríklad podmienením začlenenia rozsahom možností jednotlivca alebo odvolávaním sa na príliš veľké a nevhodné zaťaženie s úmyslom vyhnúť sa povinnosti zabezpečiť primerané úpravy. Všeobecné vzdelávanie zahŕňa všetky bežné vzdelávacie zariadenia a odbor vzdelávania. Priame vylúčenie by znamenalo označiť niektorých študentov za „nevzdelateľných“, a tým bez nároku na prístup k vzdelaniu. Nepriame vylúčenie by znamenalo uloženie požiadavky obstať v bežnom teste ako podmienky vstupu do školy bez primeraných úprav a podpory (bod 18.).

Citované odpovede v Usmernení sú tiež v rozpore

- s princípom rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivca a jeho spoluzodpovednosti za svoje vzdelávanie podľa § 3 písm. c) školského zákona
- princípom inkluzívneho vzdelávania podľa § 3 písm. d) školského zákona
- princípom zákazu všetkých foriem diskriminácie a obzvlášť segregácie § 3 písm. e) školského zákona
- s ustanovením § 145 ods. 1 školského zákona, podľa ktorého práva ustanovené týmto zákonom sa zaručujú rovnako každému uchádzačovi, dieťaťu, žiakovi a poslucháčovi v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania vo vzdelaní ustanovenou osobitným predpisom
- s právom dieťaťa na príslušné podporné opatrenie podľa § 145a školského zákona.

Odpovede tak ako sú uvedené v Usmernení pripúšťajú a tak legitimizujú stav, že deti so zdravotným znevýhodnením nemajú rovnaké právo na prijatie do materskej školy a na vzdelávanie ako deti bez zdravotného znevýhodnenia a nie sú si rovné pred zákonom a je v poriadku, ak nie sú z dôvodu svojho zdravotného znevýhodnenia do materskej školy prijaté a vzdelávané v nej.

Navyše, v odpovedi na otázku č. 89 sa oslobodenia od povinnosti dochádzať do materskej školy podľa § 28a ods. 6 a individuálne vzdelávanie zo zdravotným dôvodov podľa § 24 ods. 2 písm. a) školského zákona uvádzajú ako dve jediné možnosti vzdelávania dieťaťa so zdravotným znevýhodnením, ktoré „nerozpráva, neseďí, len lezie po 4“ a ani len nepripúšťa možnosť, aby sa takéto dieťa v MŠ vzdelávalo so svojimi rovesníkmi a boli mu poskytnuté



podporné opatrenia podľa jeho individuálnych potrieb v zmysle školského zákona. Tiež považujeme za dôležité, aby bolo v odpovedi vysvetlené, že aj keď dieťa „nerozpráva, nesedí, len lezie po 4“, má rovnaké práva ako všetky ostatné deti a nemožno ho vyhlásiť za nevzdelávateľné, vylučovať ho a diskriminovať.

Na základe uvedených skutočností žiadame o bezodkladné vykonanie takých úprav v Usmernení, aby jeho znenie bolo v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi vrátane Dohovoru.

S úctou

Zuzana Suchová

Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením